

C-549/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. augusztus 29.

A kérdést előterjesztő bíróság:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (gazdasági tárgyú
közigazgatási jogviták fellebbviteli bírósága, Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. augusztus 29.

Fellebbezők:

American Express Europe SA

American Express Carte France SA

Visa Europe Ltd

MasterCard Europe SA

Autoriteit Consument en Markt

Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV

Az eljárás tárgya:

Jelen kérelmet egy háromszereplős fizetésikártya-rendszerben a társmárka-partner részére, a co-branded hitelkártya kiadásáért megfizetendő díjakkal kapcsolatos jogvitában nyújtották be. Az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság, Hollandia) álláspontja szerint e díjak meghaladták a 2015/751 rendeletben meghatározott bankközijutalék-maximumot.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a kérdést előterjesztő bíróság a 2015/751 rendelet keretében a társmárka-partnerrel létesített

háromszereplős fizetésikártya-rendszer négyszereplős fizetésikártya-rendszernek tekintésével kapcsolatos következményeiről tesz fel kérdéseket. A kérdést előterjesztő bíróságnak konkrétan e rendeletnek a „nettó ellentételezést” és a „bankközi jutalékot” magában foglaló 4. és 5. cikkének értelmezésével kapcsolatban vannak kétségei, amelyek a kibocsátó részére teljesített kifizetésekre vonatkoznak, a háromszereplős fizetésikártya-rendszerben azonban nincs kibocsátó.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. E rendelet anyagi jogi rendelkezéseinek alkalmazása során úgy kell-e értelmezni a kártyaalapú fizetési műveletek bankközi jutalékairól szóló, 2015. április 29-i (EU) 2015/751 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének 11. pontját, hogy a kártyaalapú fizetési műveletekkel vagy kapcsolódó tevékenységekkel összefüggésben a háromszereplős fizetésikártya-rendszer társmárka-partnere részére teljesített kifizetések, a neki nyújtott kedvezmények, illetve ösztönzők nettó összértékét nettó ellentételezésnek kell tekinteni akkor is, ha e társmárka-partner maga nem minősül kibocsátónak?

2. Úgy kell-e értelmezni a 2015/751 rendelet 2. cikke 10. pontjának második mondatával összefüggésben értelmezett 4. cikkét, hogy aszerint a nettó ellentételezés a 4. cikk közvetlen hatálya alá tartozik?

3. Úgy kell-e értelmezni a 2015/751 rendelet 5. cikkét, hogy az vonatkozik a fizetésikártya-rendszer társmárka-partnere részére teljesített díjakra is, ideértve a nettó ellentételezést is, ha e társmárka-partner nem minősül kibocsátónak?

4a. Úgy kell-e értelmezni a 2015/751 rendelet 5. cikkét, hogy a kártyaalapú fizetési műveletekkel vagy kapcsolódó tevékenységekkel összefüggésben a fizetésikártya-rendszer társmárka-partnere részére teljesített díj, ideértve a nettó ellentételezést is, célja egyenértékű a bankközi jutalék céljával, amennyiben e díj a fizetésikártya-rendszerhez kapcsolódó tevékenységek bővítését szolgálja?

4b. Úgy kell-e értelmezni a 2015/751 rendelet 5. cikkét, hogy a kártyaalapú fizetési műveletekkel vagy kapcsolódó tevékenységekkel összefüggésben a fizetésikártya-rendszer társmárka-partnere részére teljesített díj, ideértve a nettó ellentételezést is, hatása egyenértékű a bankközi jutalék hatásával, amennyiben e díj a fizetésikártya-rendszerhez kapcsolódó tevékenységek bővítését eredményezi?

4c. E kérdésre adott nemleges válasz esetén adódik a következő kérdés: Milyen feltételek és/vagy tényezők alapján kell megállapítani, hogy a kártyaalapú fizetési műveletekkel vagy kapcsolódó tevékenységekkel összefüggésben a fizetésikártya-rendszer társmárka-partnere részére teljesített díj, ideértve a nettó ellentételezést is, célja vagy hatása egyenértékű a bankközi jutalék céljával vagy hatásával?

5. Úgy kell-e értelmezni a 2015/751 rendelet 5. cikkét, hogy valamely díjat e rendelet 4. cikkének alkalmazása szempontjából már abban az esetben is a bankközi jutalék részének kell tekinteni, ha célja egyenértékű a bankközi jutalék céljával?

6. Úgy kell-e értelmezni a 2015/751 rendelet 2. cikkének 11. pontját, hogy a kártyaalapú fizetési műveletekkel vagy kapcsolódó tevékenységekkel összefüggésben a fizetési kártya-rendszer társmárka-partnere részére teljesített kifizetésekből, a neki nyújtott kedvezményekből, illetve ösztönzőkből levonható a társmárka-partner által a fizetési kártya-rendszer részére fizetett kereskedői díj?

7a. Úgy kell-e értelmezni a 2015/751 rendelet 2. cikkének 11. pontját, hogy nemcsak a társmárka-partner pénzügyi díjai, hanem a társmárka-partner által nyújtott szolgáltatás költségei vagy gazdasági ellenértéke is levonható az összértékből, amelyben a társmárka-partner a fizetési kártya-rendszer részese?

7b. E kérdésre adott igenlő válasz esetén: Hogyan kell ezen értéket meghatározni?

Hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A kártyaalapú fizetési műveletek bankközi jutalékairól szóló, 2015. április 29-i (EU) 2015/751 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2., 4. és 5. cikke

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 Az American Express Europe és az American Express Carte France (a továbbiakban együtt: Amex) a 2015/751 rendelet 2. cikkének 18. pontja értelmében vett háromszereplős fizetési kártya-rendszert működtet. A Visa és a MasterCard a 2015/751 rendelet 2. cikkének 17. pontja értelmében vett négyszereplős fizetési kártya-rendszert működtet.
- 2 Négyszereplős fizetési kártya-rendszer esetén a fizetési műveletek (a kártyabirtokos oldalán) egy kibocsátó, (a kedvezményezett oldalán) egy elfogadó közbejöttével kerülnek lebonyolításra. Ebben az esetben az elfogadó a tranzakció végrehajtásáért díjat, úgynevezett bankközi jutalékot fizet a kibocsátó részére. A 2015/751 rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében vett nettó ellentételezés a bankközi jutalék részét képezi.
- 3 Háromszereplős fizetési kártya-rendszer esetén a fizetési kártya-rendszer bocsátja ki a fizetési kártyát és maga bonyolítja le a kártyával végrehajtott kifizetéseket, amely során a fizetési kártya-rendszer vonatkozásában nem merül fel (látható) bankközi jutalék. A 2015/751 rendelet meghatározza a bankközi jutalékok maximumát és ebből kifolyólag főszabály szerint nem alkalmazható a háromszereplős fizetési kártya-rendszerre. A 2015/751 rendelet 1. cikkének (5) bekezdése ugyanakkor e rendelet hatályát kiterjeszti az ilyen

fizetésikártya-rendszerre, amennyiben az társmárka-partnerrel együtt bocsát ki kártyát.

- 4 2010-ben az Amex együttműködésbe kezdett a Koninklijke Luchtvaart Maatschappij (a továbbiakban: KLM) mint társmárka-partnerrel co-branded hitelkártyák fogyasztók részére történő kiadásával kapcsolatban. Az Amex az „alírási bónusz” mellett további díjakat fizetett a KLM-nek.
- 5 Az együttműködés keretében a vásárlók hozzáférést kapnak a KLM hűségprogramjához, amelyben „mérőföldet” gyűjthetnek, amennyiben például többet utaznak a KLM-mel. E „mérőföldet” aztán repülőjáratokra vagy a KLM más szolgáltatásaira válthatják be. A KLM és az Amex megállapodott továbbá abban, hogy az Amex kártyabirtokosok a hűségprogram keretében közvetlenül gyűjthetnek „mérőföldet”. Az Amex ezért „mérőföldet” vásárol a KLM-től és a hitelkártyahasználat alapján azokat átruházza a kártyabirtokosokra.
- 6 2018-ban a KLM kiírást tett közzé új társmárka együttműködés megvalósítására, amelynek eredményeként a különböző fizetésikártya-rendszerek, így többek között a Visa és a MasterCard közül, ismét az Amexet választotta partnerének. Ezen új együttműködés keretében az Amex ismételten „alírási bónuszt”, valamint további díjakat fizetett a KLM-nek.
- 7 2017 májusában az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság) vizsgálatot indított az Amex és a KLM közötti együttműködésre vonatkozóan. 2019. március 6-án kényszerítő bírsággal fenyegető intézkedést bocsátott ki azzal a céllal, hogy az Amex a fennálló és jövőbeli társmárka együttműködés keretében olyan díjat fizessen a KLM-nek, amely a 2015/751 rendelet 5. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkének megfelelően nem haladja meg műveletenként a művelet értékének 0,3%-át.
- 8 Ezen intézkedéssel szemben az Amex és a KLM fellebbezést nyújtott be az Autoriteit Consument en Markthoz (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság). Arra hivatkoztak, hogy az együttműködésük keretében figyelemmel voltak a 0,3%-os előírásra többek között azért is, mert az Amex az általa fizetett díjak összegét csökkentette az általa vásárolt „mérőföldek” értékével.
- 9 A 2020. január 22-i határozatával az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság) a fellebbezést mint megalapozatlant elutasította és a 2020. december 21-i határozatával kényszerítő bírságot szabott ki.
- 10 Ez utóbbi határozattal szemben a KLM és az Amex keresetet nyújtott be a Rechtbank Rotterdamhoz (rotterdami körzeti bíróság, Hollandia). A Rechtbank az Amex és a KLM keresetének helyt adott, az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság) 2020. január 22-i és 2020. december 21-i határozatait semmisnek nyilvánította és a hatóságot új határozat kibocsátására kötelezte. A Rechtbank Rotterdam (rotterdami körzeti bíróság) megállapította, hogy az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság) nem indokolta meg kellőképpen azon álláspontját,

miszerint az Amex által a KLM-nek fizetett díjakat bankközi jutaléknak kell tekinteni, mivel nem bizonyította, hogy e díjak célja vagy hatása egyenértékű a bankközi jutalék céljával vagy hatásával. A Rechtbank ezért nem tudja megállapítani, hogy az Amex megsértette-e a 2015/751 rendelet 5. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkét.

- 11 Mind az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság), mind a KLM és az Amex fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. A Visa és a MasterCard mint az elsőfokú eljárásban részt vevő felek ugyancsak fellebbezést nyújtottak be.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

A 2015/751 rendelet 4. cikkének értelmezése

- 12 Az Amex arra hivatkozik, hogy – ugyanúgy, ahogyan egy négyszereplős fizetési kártya-rendszer esetén is vannak a 2015/751 rendeletben nem szabályozott díjak – egy háromszereplős fizetési kártya-rendszer esetén is vannak olyan díjak, amelyeket nem e rendelet szabályoz. Mind a 2015/751 rendelet szövege, mind annak célja szerint csak a kártyakibocsátónak fizetett díjak tartoznak ebbe a körbe, amely azonban egy háromszereplős fizetési kártya-rendszerben hiányzik.
- 13 Az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság) szerint azokat a díjakat, amelyeket a KLM az Amextől kapott, a 2015/751 rendelet 2. cikkének 11. pontja értelmében vett nettó ellentételezésnek kell tekinteni, és azok ebből következően a bankközi jutalék részét képezik. Véleménye szerint a bankközi jutalékként és különösen a nettó ellentételezésként történő besoroláshoz nem szükséges, hogy a kifizetésekben a – társmárka-partnerrel létesített háromszereplős fizetési kártya-rendszerben hiányzó – kibocsátó részesüljön. A bankközi jutalék-maximumot a 2015/751 rendelet 4. cikke szabályozza, és az érintett nettó ellentételezés így közvetlenül e rendelkezés hatálya alá tartozik. A MasterCard nem csatlakozik ezen állásponhoz.

A 2015/751 rendelet 5. cikkének értelmezése

- 14 Az Amex szerint ellentétes a 2015/751 rendelet 5. cikkével az, ha a kibocsátónak nem minősülő társmárka-partner részére teljesített díjakat bankközi jutaléknak minősítik. Emiatt tehát nem kell vizsgálni, hogy e díjak célja vagy hatása egyenértékű-e a bankközi jutalék céljával vagy hatásával.
- 15 Az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság), a MasterCard és a Visa ezzel szemben arra hivatkozik, hogy az uniós jogalkotó a 2015/751 rendelet kibocsátásakor abból indult ki, hogy a háromszereplős fizetési kártya-rendszerben a társmárka-partner részére teljesített díjak ugyanolyan piaci hiányossághoz vezethetnek, mint a bankközi jutalék egy négyszereplős fizetési kártya-rendszerben.

- 16 Az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság) véleménye szerint e tekintetben a díjnak a fizetésikártya-rendszer és a társmárka-partner közötti kapcsolatban kifejtett hatásának van jelentősége. A díjak akkor egyenértékűek, ha alkalmasak arra, hogy harmadik személyt meggyőzzenek egy fizetésikártya-rendszerben való részvételről, függetlenül attól, hogy e hatás tervezett volt-e.

A „nettó ellentételezés” fogalmának értelmezése

- 17 Az Amex és a KLM szerint a nettó ellentételezés számításakor a KLM által a hitelkártyatranszakciók elfogadásáért és elszámolásáért az Amexnek fizetett kereskedői díj összegét le kell vonni az Amex által a KLM-nek fizetett díjak összegéből. Ehhez az Amex által vásárolt „mértőldetek” is figyelembe vehetők, amelynek következtében a 2015/751 rendelet 4. cikke értelmében vett 0,3%-os maximum sem kerül átlépésre.
- 18 Az Autoriteit Consument en Markt (fogyasztóvédelmi és piacfelügyeleti hatóság) álláspontja szerint a KLM által a hitelkártyatranszakciók elfogadásáért és elszámolásáért az Amexnek fizetett kereskedői díj nem vonható le, mivel ennek kifizetése olyan jogviszony keretei között történik, amely nem a fizetési kártya közös kiadására vonatkozik. A „mértőldetek” illetően az a véleménye, hogy azok értékét túl magasán határozták meg, mivel nem váltanak be 100%-ig minden „mértőldet”, ez pedig a bankközi jutalék maximumának elkerüléséhez vezethet.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 19 A társmárka-partnerrel létesített háromszereplős fizetésikártya-rendszer négyszereplős fizetésikártya-rendszernek tekintését a jogalkotási folyamat egy későbbi szakaszában iktatták be a 2015/751 rendeletbe, így aztán e rendelet szövegét a négyszereplős fizetésikártya-rendszerre vonatkozóan egy megkülönböztetendő kibocsátóval fogadták el. A Bíróság a 2018. február 7-i ítéletében (C-304/16, American Express, EU:C:2018:66) már kimondta, hogy a 2015/751 rendelet 1. cikke (5) bekezdésének alkalmazásához nem szükséges, hogy háromszereplős fizetésikártya-rendszer esetén a társmárka-partner e rendelet 2. cikke (2) bekezdésének értelmében vett kibocsátóként járjon el ahhoz, hogy a háromszereplős fizetésikártya-rendszert négyszereplős fizetésikártya-rendszernek lehessen tekinteni.
- 20 Az elsőfokú bírósággal ellentétben a kérdést előterjesztő bíróság véleménye az, hogy ezen azonosítás következményeinek fényében a 2015/751 rendelet 4. és 5. cikkének értelmezése nem kellően egyértelmű ahhoz, hogy azzal kapcsolatban ne maradjon fenn észszerű kétség. A kérdést előterjesztő bíróság ezért annak tisztázására, hogy az Amex által a KLM-nek mint társmárka-partnernek a co-branded hitelkártya kiadása során fizetett díjak megsértik-e a 2015/751 rendeletet, előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújt be.

A 2015/751 rendelet 4. cikkének értelmezése*1. kérdés*

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság szerint nem világos, hogy azok a kifizetések, amelyekben a KLM az Amextől részesül, a 2. cikk 11. pontja értelmében vett nettó ellentételezésnek minősülnek-e, mivel annak fogalma azt feltételezi, hogy a – háromszereplős fizetésikártya-rendszerben hiányzó – kibocsátó részesüljön e kifizetésekben.
- 22 A Bíróság a C-304/16. sz. ügyben hozott ítélet 70. és 71. pontjában már kifejtette, hogy nem zárható ki, hogy az ellenszolgáltatás vagy kedvezmény bizonyos típusáról megállapítható, hogy implicit bankközi jutalékot képez, még akkor sem, ha a társmárka-partner nem kibocsátóként jár el. Mivel a nettó ellentételezés a 2015/751 rendelet 2. cikkének 10. pontja értelmében a bankközi jutalék részét képezi, a kérdést előterjesztő bíróság számára adódik a kérdés, hogy ez nem feltételezi-e a nettó ellentételezés keretében is, hogy a kifizetésekben a kibocsátó részesüljön.

2. kérdés

- 23 Az első előzetes döntéshozatalra adott igenlő válasz esetén merül fel a kérdést előterjesztő bíróságban, hogy a 2015/751 rendelet 4. cikkében meghatározott maximum vonatkozik-e közvetlenül a nettó ellentételezésre mint a bankközi jutalék részére. Amennyiben igen, úgy nem kell vizsgálni, hogy – amint azt a 2015/751 rendelet 5. cikke előírja – e nettó ellentételezés célja vagy hatása egyenértékű-e a bankközi jutalék céljával vagy hatásával.

A 2015/751 rendelet 5. cikkének értelmezése*3. kérdés*

- 24 A 2015/751 rendelet 5. cikke az előírások megkerülésének tilalmáról rendelkezik a kibocsátó részére fizetett díjak vonatkozásában. A kérdést előterjesztő bíróság számára ismét adódik a kérdés, hogy háromszereplős fizetésikártya-rendszer esetén – a C-304/16. sz. ügyben hozott ítélet 70. és 71. pontjának tükrében – eldönthető-e, hogy a díjak kedvezményezettje esetén nem szükséges, hogy kibocsátóról legyen szó ahhoz, hogy az előírások megkerülésének tilalma érvényesüljön.

4. a)–c) kérdés

- 25 A harmadik előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság számára nem egyértelmű a 2015/751 rendelet szövege a tekintetben, hogy a háromszereplős fizetésikártya-rendszerben a

társárka-partner részére fizetett díjak „célja vagy hatása” – e rendelet 5. cikke értelmében – mikor egyenértékű a bankközi jutalék céljával vagy hatásával.

- 26 A kérdést előterjesztő bíróság a 2015/751 rendelet elfogadásának körülményeiből és Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok American Express ügyben benyújtott indítványából (C-304/16, EU:C:2017:524, különösen 95–96. pont és 132. pont, valamint 44. lábjegyzet) arra következtet, hogy egy ilyen háromszereplős fizetésikártya-rendszerben a díj célja vagy hatása akkor lehet egyenértékű a bankközi jutalék céljával vagy hatásával, ha az a fizetésikártya-rendszerhez kapcsolódó tevékenységek bővítéséhez vezet.

5. kérdés

- 27 A kérdést előterjesztő bíróságban felmerül továbbá a kérdés, hogy a 2015/751 rendelet 5. cikke szerinti „célja vagy hatása egyenértékű a bankközi jutalék céljával vagy hatásával” (kiemelés csak itt) fordulat tekintetében elegendő-e ezen rendelet 4. cikkének alkalmazásához, hogy a díj célja egyenértékű a bankközi jutalék céljával. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint a 2015/751 rendelet azon célja fényében, hogy csökkentse a fogyasztóknak a kártyaalapú fizetési műveletekkel összefüggésben felmerült költségeit, arra lehet következtetni, hogy különösen a díj hatása bír jelentőséggel, mivel ezt a 2015/751 rendelet 4. cikkének alkalmazása szempontjából a bankközi jutalék részének kell tekinteni.

- 28 A „nettó ellentételezés” fogalmának értelmezése

6. kérdés

- 29 A háromszereplős fizetésikártya-rendszerrel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróságnak kétsége merül fel a nettó összérték mint a 2015/751 rendelet 2. cikkének 11. pontja szerinti „nettó ellentételezés” definíciójából következő fogalom meghatározásával kapcsolatban is.
- 30 A 2015/751 rendelet (31) preambulumbekzdése összekapcsolja a nettó ellentételezést és az előírások megkerülésének e rendelet 5. cikkében foglalt tilalmát. E preambulumbekzdés kimondja különösen, hogy annak ellenőrzése érdekében, hogy nincs-e szó a szabályok kijátszásáról, a nettó ellentételezés kiszámításakor a kibocsátó által a fizetésikártya-rendszerbe befizetett „díjak” összegével csökkenteni kell a kibocsátó részére „teljesített kifizetések és nyújtott ösztönzők” teljes összegét. Ebből következően tehát a díjak tekintetében meg kell különböztetni egyrészt a fizetésikártya-rendszer által a kibocsátó részére „teljesített kifizetéseket és nyújtott ösztönzőket”, és másrészt a kibocsátó vagy a társárka-partner által a fizetésikártya-rendszerbe befizetett „díjakat”.
- 31 Az érintett, kibocsátó nélküli, háromszereplős fizetésikártya-rendszer tekintetében adódik a kérdés, hogy a KLM által a hitelkártyatranzakciók elfogadásáért és elszámolásáért az Amexnek fizetett kereskedői díj e díjak közé tartozik-e, és így

ennek összege levonható-e az Amex által a bankközi jutalék számításáért a KLM részére megfizetett díjak összegéből.

7. a) és b) kérdés

- 32 Végezetül pedig a kérdést előterjesztő bíróság utal arra, hogy a „nettó ellentételezés” fogalmának szövege és a (31) preambulumbekzdés a figyelembe veendő díjakat nem szűkíti le a pénzügyi díjakra. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ezért az Amex által a KLM-től megvásárolt „mérföldek” levonhatóak a KLM-nek befizetett díjak összegéből és a nettó ellentételezés számítása szempontjából is jelentőséggel bírnak. A kérdést előterjesztő bíróság felteszi ezen kívül a kérdést, hogy hogyan kell megállapítani e nem pénzügyi díjak értékét oly módon, hogy megakadályozzák a 2015/751 rendelet 4. cikkében előírt bankközijutalék-maximum megkerülését.

MUNKADOKUMENTUM